

pum Salisburgensem in cap. *Dignum*, De conjugio servorum, ibi: *Nec inter servos matrimonia debent ullatenus prohiberi; et si contradicentibus dominis et invititis contracta fuerint, nalla ratione sunt propter hoc ecclesiastico judicio dissolvenda.* Ac tandem de filiisfamilias, post alias sanctiones indicatas a Juenin, definivit Tridentinum sess. 24, cap. 1, *De reformat. matrim.*, ubi anathemate perculit qui falso affirmant matrimonia a filiisfamilias sine consensu parentum contracta, irrita esse, et parentes ea rata vel irrita facere posse. Hæc docet Benedictus XIV, l. c., n. 4.

« Quamobrem, ut cum eodem Lambertino loquar, non licet hodie easdem civiles leges, jamdiu ab Ecclesia rescissas, excitare, earumque obtentu firmitatem adimere aut servorum aut filiorum familias connubiis quibus domini vel parentes non annuerunt. (Hinc) intra fines pœnarum civilium concluditur edictum a Christianissimo rege Henrico III in comitiis Blesensibus anni 1579, art. 40, promulgatum, atque a Ludovico XIII, anno 1629 et 1639, renovatum, quo nulla et invalida declarantur matrimonia a filiisfamilias contracta sine consensu parentum: illud siquidem verbum *INVALIDA*, non esse aliter explicandum, quam per solam relationem ad contractum civilem, » ejusdem Ludovici nomine, clero Gallicano responderunt regii commissarii; uti habetur tom. II *Rerum et decretorum cleri Francici*, testaturque Loyetus, in *Parisiensi senatu consiliarius*, tit. 6, litt. M. scribens: « Nullitas matrimonii proveniens ex defectu conditionum quas requirit articulus 40 Blesensis constitutionis, nullatenus attingit ipsum sacramentum, quod nihilominus in isto matrimonio existit; non agitur de sacramento

(116) « Cum rex, ita Cabassutius, Ludovicus XIII suum publicari fecisset edictum anni 1629, mense Januario, eoque renovaret articulum præfatum 40 edicti Blesensis, et judices ecclesiasticos juberet secundum ipsum in causis matrimonialibus judicare; Art. 39. Clerus Gallicanus eo tempore sua Parisiis comitia habens regem suppliciter in his verbis admonuit: « Rex humillime supplicatur ut considerare non pigeat quantum sit momentum in hoc articulo, qui eget expositione ad duarum difficultatum elucidationem. Prima est, ut non aliter intellegantur hæc voces, » valide, aut invalide « contracti matrimonii, quam per relationem » ad contractum civilem, « et nullatenus » ad contractum spirituale sacramenti. « Secunda, ut non adstringantur ecclesiastici ad judicandum secundum hujus edicti simulque Blesensis articulos, sed juxta sacros canones et ecclesiastica decreta, quæ sunt unica regula et norma judicii ecclesiasticorum. « Hi enim non possunt aut debent jurisdictionem, » quam a solo Deo collatam (V. Lucium nostrum v. *Jurisdictionis*, n. 22 et 23) habent circa res spirituales, ab ipsis laicis mutuari. Quapropter necesse est ex isto articulo hæc verba rescire; et obligabuntur ecclesiastici judices in causis istiusmodi matrimonii judicare ad hujus articuli normam. » Ad hæc simplicem requisitionem, prosequitur Cabassutius, rex Christianissimus officium respondendi commisit magno regi cancellario, et selectoribus quibusdam officialibus sanctioris consilii. Hi verbis istis ex scripto responderunt: « Commonitio Cleri, » quod spectat ad priorem difficultatem, sic resoluta

matrimonii aut ejus essentialibus cæremoniis; sed de validitate conventionum matrimonialium, de accessoriis matrimonii, de dotis validitate et communitate inter virum et uxorem, quæ conventiones non dependent ex theologice decisionibus, sed ex edictis in parlamento verificatis. » Idem tradit Cabassutius in *Theor.*, et *prax. jur. canon.*, lib. III, cap. 26, n. 6; et 7, (116) ubi Brodeum carpit, quod regium edictum ad ipsam etiam sacramenti rationem protraxerit (117). Idem docet Gerbasius, in lib. quem inscripsit *Tractatus pacificus*, etc., pag. 504. Idem Natalis Alexander. *Theol. dogmat. et moral.*, lib. II, cap. 2, prop. 1. (118) « Quocirca ignoramus qua ratione Juenin. metuerit suum calculum adicere tot doctorum Gallicanorum sententiæ, regia etiam declaratione firmatæ, et decidere noluerit, an revera in Gallia matrimonia inita a filiisfamilias sine consensu parentum, sint valida quoad substantiam, etsi civilibus effectibus destitui nemo dubitet. » Hæc omnia in terminis habentur penes prælaudatum Benedictum XIV., cit. op., lib. II, cap. 11, n. 5. »

VII. Ut ad enumerandas differentias, et contrarietates inter utrumque jus redeamus, de jure civili possunt consobrini et patruelles, seu duorum fratrum vel sororum liberi, licite matrimonium contrahere: l. *Celebrandis*, cod. De nuptiis et inst. eod. Non sic de jure canonico, cap. *Non debet*, 8, ex. De consang. et affinit.

VIII. De jure civili cum ancillis, hoc est mancipiis, non potest esse connubium sive matrimonium, sed tantum contubernium: l. *Cum ancillis*, cod. De incest. ac proinde servi, ob violatum contubernium suum, adulterii crimine non possunt accusari; l. *Servi*, cod. ad leg. Jul. de Adult. Secus est de

« fuit, verba ista, VALIDE ac INVALIDE contracta matrimonia, non esse aliter explicanda quam per solam relationem ad contractum civilem per laicos judices; altera pariter difficultas justa et rationi congrua visa fuit. »

(117) « Scio, sic Cabassutius, Brodeum voluisse istam invaliditatem ad ipsum etiam sacramentum protrahere. At hoc citra invidiam et injuriam dici potest, scriptorem istum, quoties a jurisprudentiæ finibus ad Theologicas dissertationes digreditur, id facere tam imperite et infeliciter, ut ei jure dici possit hoc ipsum quod Megabyso inepte de picturis disserenti respondit Apelles, eum se deridendum exhibere novitiis ejus artis. » (L. cit., n. 7.)

(118) Audiamus Natalem Alex., loc. cit.: « Nec aliter intelligenda sunt regum Christianissimorum edicta quæ matrimonia filiorum familias invititis parentibus *invalide contracta* declarant; *invalide*, inquam, quoad effectus quosdam civiles, non quoad rationem sacramenti, sive quoad substantiam contractus, qui materia sacramenti proxima est, ut constat ex Henrici II constitutione Parisiis edita an. 1556, ex constitutione Henrici III, Blesis edita an. 1579. Constitutionibus Ludovici XIII, editis anno 1629 et 1639, quibus quidem ab omni hæreditate repelluntur filii familias qui parentibus invititis matrimonium contraxerint. . . . sed matrimonii sic contracti substantiam, firmitatem rationemque sacramenti non attingunt, ut regis nomine clero Gallicano responderunt illustrissimi commissarii ab ejus majestate deputati an. 1629. »

jure canonico, cap. 1 et 2, ex *De conjugio servorum*.

IX. De jure civili vox unius testis non admittitur in quacunque causa, quantumvis testis ille sit magnæ auctoritatis: l. *Juris Jurand. cod. De testibus*, ibi. « Manifeste sancimus, ut unius omnino testis responsio non audiatur, etiamsi præclaræ curiæ honore præfulgeat. » — De jure canonico ad dictum solius matris de impedimento deponentis, impeditur matrimonium contrahendum; cap. *Super eo* 22. De testibus, ibi: « Super eo, et infra. . . Super illa vero questione, quam fecisti, an filia conjungenda non sit viro, eo quod sola mater alterutrius eos esse consanguineos confitetur; disc. t. tal. respondemus, quod si matrimonium inter eos non est consummatum, matre asseverante ipsos esse consanguineos, non debent conjungi, quia præsumptio est non modica, quod se linea consanguinitatis attingant, cum mater id confitetur. »

Atque hæc præcipua attingisse sufficiat.

(15. Quantum ad res ecclesiasticas et spirituales, præter jam enumeratas, hæc inter utrumque jus differentiæ vel in primis constitutivæ possunt.

I. De jure canonico gradus consanguinitatis ita computantur, ut fratres, sororesque germani sint inter se in primo gradu: fratrum et sororum filii, seu patruelles et consobrini sint in secundo gradu conjuncti, etc. Can. Ad sedem, et can. ult. 25, quæst. 5. De jure civili autem fratres, sororesque in secundo gradu, eorumque filii in quarto consanguinitatis gradu constituuntur. « Secundo gradu sunt. . . ex transverso frater et soror, » l. 1, § 4, ff. De gradib. et affin. « Quarto gradu sunt. . . Fratres patruelles, sorores patruelles, id est qui, quæve ex duobus fratribus progenerantur. Item consobrini, consobrinque, id est qui, quæque ex duobus fratribus progenerantur. Item consobrini, » l. 1, § 15, ff. eod.

II. Secundum canones manifestus usurarius non potest testamentum facere, et factum non valet, nisi de usuris satisfecerit, vel de satisfaciendo pro suarum viribus facultatum idoneam cautionem præstiterit: cap. *Quamquam*, § fin. de usuris in 6, ibi: « Nullus manifestorum usurariorum testamentis intersit, nisi de usuris satisfecerint, vel de satisfaciendo pro suarum viribus facultatum præstent, ut præmittitur, idoneam cautionem. Testamenta quoque manifestorum usurariorum aliter facta non valeant, sed sint irrita ipso jure. » De jure civ. id non reperitur statutum.

(16. Quoad processum judicarium hæc potissima inter utrumque jus habentur discrimina.

I. De jure civili ex pacto nudo non nascitur obligatio: l. *Juris gentium*, § *Quinimo*, ff. de pactis. Secus est de jure canonico, cap. 1, de pactis, ut ibi in epigraphe, *Pacta quorumcumque nuda servanda sunt*.

II. De jure canonico potest a quocunque judice appellari ad Papam, etiam omisso in medio: can. ad Romanam, 2, q. 6, et cap. *Si*

duobus, 7. De appellat., et alibi. Secus est de jure civili, ubi non recte appellatur ab inferioribus ad imperatorem, omissis mediis; l. *Imperatores*, 21, ff. De appellat.

(17. Quoad alias res, seu materias proanas differentiæ ferme sequentes notantur.

I. Secundum jus civile ætas virilis interpretatur esse vigintiquinque annorum: l. 1, ff. de minoribus, et l. ult., cod. De his qui veniam ætatis, etc. Aliter dicendum de jure canonico, utpote ad ætatem virilem requirente triginta annos, cap. *Episcopus*, dist. 77, ibi: « Ante triginta annos, id est quam ad viri perfecti ætatem perveniat. »

II. De jure civili requiruntur ad substantiam testamenti non privilegiati septem testes; l. *Hoc consultissima lege*, et l. *Si De illius*, cod. De testamentis. Secus de jure canonico, cap. *Cum 10*, cap. *Relatum 11*, ex *De testamentis*.

III. De jure civili filii spurii, sive ex damnato complexu procreati jus ad alimenta quoad parentes non habent. Auth. Ex complexu, cap. *De Incest*.

Diversimode dicendum de jure canonico, cap. *Cum haberet*, v. § final. De eo qui duxit in matrimonium, etc., ibi: « Cum haberet uxorem legitimam nomine Alitiam Joannes lator præsentium, cum ancilla crimen adulterii perpetravit. . . . a qua etiam decem procreavit filios. . . . sollicitudinis tuæ tamen intererit, ut uterque provideat suis liberis procreatis, et secundum quod eis suppetunt facultates, substationi eorum necessaria subministret. » — Hanc ecclesiasticam præscriptionem humanitatis juribus optime faventem, modernæ leges, Romano jure posthabito, secutæ fuerunt.

(18. Pœnas denique quod attingit, ut alias differentias inter utrumque jus omittamus, sequentem notasse sufficiat.

De jure civili vidua non potest nubere intra annum luctus absque pœna infamiæ, l. 1 et sequent. cod. De secundis nuptiis. At de jure canonico potest libere nubere, cui voluerit absque tali pœna, cap. pen. et ult. ex. De secund. nupt. Lubet afferre textum harum Decretalium: « Super alia vero questione, qua quæsitum est an. Si mulier possit sine infamia nubere infra tempus luctus, secundum leges definitum; sollicitudini tuæ respondemus, quia cum Apostolus dicat: *Mulier, viro suo mortuo, soluta est a lege viri, in Domino nubat cui vult*; per licentiam et auctoritatem Apostoli ejus infamia aboletur. » Cap. pen. tit. cit., et in c. ult. « Cum secundum Apostolum mulier, mortuo viro suo, ab ejus sit lege soluta, et nubendi cui vult tantum in Domino liberam habeat facultatem, non debet legalis infamiæ sustinere jacturam, quæ licet post viri obitum, intra tempus luctus (scilicet unius anni spatium) nubit; concessa sibi tamen ab Apostolo utitur potestate, cum in his præsertim sæculares leges non dedignantur sacros canones imitari. » Cap. ult. ejusdem tit.

(19. Tandem ut aliquid dicamus de legibus sæcularibus a jure canonico silentio prætermisissis, notandum quod « ejusmodi

leges, si rem spectent mere profanam, neque ulla ex parte sacris canonibus adversentur, tacite approbatæ videntur, in cap. 1, ex De novi operis nuntiatione in quo legitur: « sicut leges non dedignantur sacros canones imitari, ita et sacrorum statuta canonum principum constitutionibus adjuvantur... » Unde fit, ut iudex ecclesiasticus sententiam prolaturus de quæstione super re mere temporalis, de qua nihil a jure canonico reperitur decisum, non solum possit, sed debeat juri civili se conformare. » Ita Benedictus XIV,

JUSPATRONATUS.

SUMMARIUM ARTICULI I.

Juspatronatus quid sit, ejusque nomen, nec non nomen patroni quomodo varie accipiatur. — 2. Definitio juspatronatus. — Ejus multiplex divisio,

ARTICULUS I.

Juspatronatus, quoad ea quæ concernunt ejus naturam, divisionem et acquisitionem.

(1. Nomen patroni et juspatronatus in jure varie, et præsertim tripliciter accipitur. Primo *patronus* accipitur pro advocato, et juspatronatus pro jure advocatiæ, unde patroni dicuntur, qui aliorum causas in judicio defendunt, eisque patrocinantur, de quibus fit mentio in l. 1, rem. 14, § Patroni, cod. De judiciis, in c. *Observandum* 1, caus. 15, qu. 2, et in cap. *Ex litteris* 6, De transactionibus. Secundo, patronus accipitur pro illo qui manumittit, seu liberum dimittit servum suum, et jus quod pro beneficio manumissionis acquirit in personam manumissi seu Liberti, juspatronatus vocatur, et de hoc exstat integer Titulus in ff. De jurepatronatus, et eod. De bonis libert. et jurepatronatus. Tertio patronus accipitur pro eo qui habet jus, seu potestatem a SS. canonibus concessam præsentandi aliquem ad ecclesiam, vel ecclesiasticum beneficium, et tale jus, seu potestas vocatur juspatronatus. Et solum de jurepatronatus hoc tertio modo sumpto habebitur sermo.

(2. Unde juspatronatus tertio modo sumptum definitur, quod sit *jus*, seu potestas nominandi, sive præsentandi clericum promovendum ad beneficium ecclesiasticum vacans. Est in re communis. Seu juspatronatus est jus honorificum, onerosum et utile, alicui competens in ecclesia, eo quod de Ordinarii consensu eam construxerit, fundaverit vel dotaverit; aut id a suis antecessoribus factum fuerit. » Ita Abbas in Rubric. De jurepatronatus, num. 3. Joan. Andr. ibid., n. 3, vers. *Si jus igitur sine calumnia*; Fagnan, lib. III. Decret. in cap. *Quoniam* 3, De jurepatronat., n. 31. Barbosa, lib. III. Juris Eccles. univers., cap. 12, n. 2, et alii apud ipsos. Dicitur autem jus honorificum, quia patronus habet honorem, ut ad beneficium sui juspatronatus alius non admittatur, seu in ipso instituatur, quam ille quem ipse præsentaverit superiori: dicitur *onerosum*, quia patronus tenetur defendere ecclesiam suam, ne ejus

in cit. oper. De synod. diocæs., lib. IX, cap. 14, n. 1.

Audiamus insuper Fagnanum in hæc verba: Ubicumque non reperitur aliqua dispositio juris civilis expresse immutata a jure canonico, non debemus inducere discrepantiam inter jus canonicum et jus civile, imo lex civilis servari debet etiam in foro Ecclesiæ. Ad cap. *Cum esset*, 10, ex De testamentis, n. 18.

Atque hæc in ejusmodi materia dixisse satis sit.

ad num. 18. — *J.* Juspatronatus quomodo acquiratur ad num. 41 — 42. Subnectuntur additiones ex aliena manu ad num. 65.

bona depereant, eamque, cum opus fuerit, reparare atque impensis necessariis regere, cap. *Filiis* 31, caus. 16, q. 7, cum similibus: Dicitur *utile*, quia, si patronus vergeret ad inopiam, ecclesia teneretur eura potius alere ac juvare, quam cæteros alios pauperes, ex redditibus qui, detractis necessariis expensis, supersunt, c. *Quicumque* 2, caus. 16, quæst. 7, cap. *Nobis* 25. De jurepatronatus, cum similibus.

(3. Juspatronatus dividitur primo in hæreditarium, gentilitium, seu familiare, et mixtum. (4. Communis. *Hæreditarium* est illud quod transit ad quoscunque hæredes etiam extraneos, arg. c. *Quoniam* 3, De jurepatronatus. Sic Communis cum Rota recent. part. 5, tom. I, decis. 175, n. 3, et seq.; part. 7, dec. 72, num. 1, part. 10, decis. 293, n. 20. Barbosa loc. cit., num. 20; Covarruv., lib. II. Variar. resolut., cap. 18, n. 6. (5. *Gentilitium*, seu *familiale* est illud, quod competit, et relictum est solum illis de tali familia, vel in quo vocantur solum illi qui sunt de genere. Communis, cum Rota recent. part. 5, dec. 581, num. 4 part. 11, decis. 220, n. 4, 5, 7, 8, 9, part. 14, decis. 462, num. 1, et sæpe alibi; Barbosa loc. cit., num. 22; Ricc. tract. de jurepatronat., resolut. 232, n. 1. (6. *Mixtum* ex hæreditario et gentilitio est illud quod competit, et relictum est solum illis qui sunt hæredes, et de tali familia. Communis, cum Rota recent., part. 6, decis. 267, n. 6, part. 7, dec. 208, n. 1, part. 9, tom. I, dec. 185, num. 7, part. 11, dec. 254, num. 16, part. 19, tom. I, dec. 223, n. 16, et sæpe alibi.

(7. Juspatronatus esse gentilitium probatur et constat ex pluribus. Primo ex fundatione in qua fundator illud relinquit descendentibus et successoribus de sua agnatione, familia, seu domo: Rota recent. part. 1, decis. 482, num. 1, part. 3, decis. 581, num. 4, part. 14, dec. 462, num. 1, et sæpe alibi. Secundo, ex præsentationibus factis a solis masculis, exclusis feminis et extraneis donec dicti masculi exstiterunt. Rota recent. par. 12, dec. 204, n. 13, part. 13, decis. 103,

num. 10, part. 14, dec. 515, num. 13, par. 19, tom. II, dec. 662, num. 17. Item quando in omnibus præsentationibus semper fuit facta mentio familiæ, seu domus, non autem qualitatibus hæreditariæ; Rota part. 4, tom. I, dec. 287, num. 12, part. 12, decis. 204, num. 5, part. 13, decis. 237, num. 8, part. 14, decis. 515, num. 9 et 10. Item ex præsentatione a Patre et filiis simul facta; Rota part. 4, tom. I, decis. 287, num. 7, par. 5, tom. I, dec. 385, num. 3, part. 6, decis. 166, num. 14, part. 13, decis. 103, num. 7, part. 14, dec. 515, num. 9. Tertio, probatur gentilitium ex ultimo statu; Rota, part. 12, dec. 204, num. 17. Qui ultimus status ob lapsum 40 annorum sufficit ad probandum juspatronatus gentilitium; Rota part. 13, dec. 237, num. 18, part. 14, decis. 515, num. 38. Quarto, probatur gentilitium ex sententia Ordinarii declarante illud esse de aliqua familia; Rota part. 1, dec. 482, num. 5, par. 19, tom. I, dec. 192, num. 7. Quinto, probatur gentilitium ex enuntiativis, seu assertionibus antiquis dicentibus verb. gr. « ad illos de tali domo et familia spectare; » Rota part. 18, tom. II, dec. 679, num. 4, part. 19, tom. II, dec. 662, num. 5. Sexto probatur gentilitium ex inscriptionibus antiquis in Ecclesia factis, vel etiam in Campanili existentibus; Rota part. 14, dec. 515, n. 12, part. 18, tom. II, dec. 676, n. 7. Item ex sepulcro constructo et ex insignibus familiæ insculptis, tam in pavimento, quam in pariete Cappellæ; Rota part. 19, tom. II, dec. 630, n. 31.

(8. Juspatronatus esse hæreditarium probatur et constat etiam ex pluribus: Primo ex fundatione, in qua a fundatore sunt vocati ad illud hæredes, nulla facta mentione de agnatione; Rota part. 7, dec. 275, n. 5. Secundo, probatur hæreditarium, si in illo Filius, vivente Patre, nullum jus habet; Rota p. 12, d. 204, n. 11. Tertio, probatur hæreditarium ex pluribus præsentationibus factis titulo hæreditatis; Rota part. 1, decis. 707, n. 6. Quarto, probatur, seu præsumitur hæreditarium, et non gentilitium, donec exhibeatur instrumentum fundationis; Rota part. 19, tom. I, decis. 181, n. 9. Juspatronatus enim de jure præsumitur hæreditarium potius quam gentilitium; Rota p. 1, dec. 707, n. 8, part. 3, dec. 492, n. 7, part. 6, dec. 89, n. 1, p. 7, dec. 280, n. 5, part. 11, dec. 268, n. 1, et sæpe alibi.

(9. Juspatronatus esse mixtum probatur, et constat etiam ex pluribus. Primo, ex fundatione, in qua fundator expresse vocavit ad juspatronatum solum illos qui erunt et hæredes, et de tali familia una simul; Rota part. 6, dec. 267, n. 6, part. 7, dec. 208, n. 1, part. 1, dec. 254, n. 16. Secundo, si juspatronatus reservatum fuerit pro hæredibus descendentibus per lineam masculinam; in ipso enim casu videtur fundator considerasse utramque qualitatem, hæreditariam scilicet et gentilitiam; Rota part. 19, tom. II, decis. 543, n. 6. Tertio, ex observantia plusquam centenaria, qua fuerint solum admissi ad præsentandum illi qui habuerint utramque qualitatem, scilicet hæreditariam et

gentilitiam; Rota part. 19, tom. II, decis. 583, n. 8. Quarto, si ex institutione requiratur in vocatis qualitas filiorum et hæredum; Rota part. 6, dec. 217, n. 1, vel si fuerit reservatum pro successoribus, et hæredibus sanguinis; Rota part. 11, dec. 254, n. 9. Hinc ad effectum succedendi in jurepatronatus misto requiritur utraque qualitas, hæreditaria scilicet et gentilitia, seu hæredis et sanguinis; Rota part. 6, dec. 267, part. 9, tom. I, dec. 185, n. 7, part. 11, dec. 254, n. 16, part. 19, tom. I, dec. 223, n. 16.

(10. Juspatronatus dividitur secundo in *activum* et *passivum*. Activum est ipsum jus, quod patronus habet præsentandi aliquem ad beneficium. Passivum est jus competens aliquibus de tali familia vel loco, quod si idonei sint, exclusis extraneis, per patronum necessario debeant præsentari. Communis cum Rota recent. part. 4, tom. II, decis. 84, n. 11. Barbosa lib. III, Juris ecclesiast. univers. cap. 12, num. 20. Moneta De commutat. ult. volunt., c. 10, n. 200, et alii passim. (11. Juspatronatus activum subdividitur in *personale* et *reale*; personale est, quod competit personæ patroni independentem a re aliqua, vel loco, ubicunque existat; reale est quod est annexum alicui certæ rei vel loco, v. g. castro, prædio, pago, et hujusmodi, et cum eo transit ad quemlibet, etiam non hæredem, qui rem talem emptione, v. gr. vel donatione acquirit. Communis.

(12. Juspatronatus dividitur tertio in *ecclesiasticum*, *laicale* et *mistum*: Communis. (13. Ecclesiasticum est illud, quod de bonis ecclesiasticis fundatum et erectum fuit, arg. cap. *Dilectus* 6, De officio legati, et c. Cum dilectus 28, De jurepatronatus; Rota part. 8, decis. 106, num. 6. Barb. loc. cit., num. 4. Gonzal. ad Regul. 8. Cancellariæ glos. 8, n. 5, et alii passim. Vel est illud, quod licet fundatum fuerit ex bonis laicalibus, fuit tamen, vel ab initio, vel postea translatum fundatione, testamento, donatione, aut alio quovis modo in ecclesiam, aut in capitulum, seu collegium ecclesiasticum canonicorum regularium, aut sæcularium, vel ad aliquam personam ecclesiasticam ratione ecclesiæ, dignitatis, aut beneficii; cap. unic. § Verum, de jurepatr. in 6. Rota recent. p. 2, dec. 541, n. 4. Gonzal. ad Reg. 8. Cancellariæ gloss. 18, n. 5. Garcias De beneficiis p. 5, c. 1, n. 552. Barb. l. cit., n. 10, et De offic. et potest. episc., allegat. 72, n. 28, et alii communiter. (14. Laicale est illud, quod laico vel etiam clerico, non ratione ecclesiæ, vel ecclesiastici beneficii, sed ratione proprii patrimonii competit. Communis, cum Glossa in Clement. *Plures*, De jurepatronatus, verb. *Præsentare*, Barbosa cit. cap. 12, n. 13. Moneta loc. cit., cap. 20, n. 220. (15. *Mistum* est illud, quod partim nomine, seu ratione ecclesiæ ad clericum, partim titulo laicali, seu sæculari ad laicum vel etiam clericum pertinet, ac proinde ex utroque est mistum. Est in re communis.

(16. Juspatronatus esse ecclesiasticum constat, et probatur ex pluribus. Primo, ex